

IRENEUSZ ADAMCZAK

PROCESOWE KONSEKWENCJE POSTANOWIEŃ KOŃCĄCYCH POSTĘPOWANIE SĄDOWE PRZED ROZPRAWĄ GŁÓWNĄ

1. Problematyka postanowień kończących postępowanie sądowe przed rozprawą główną jest dość obszerna, a zarazem skomplikowana. Wśród ogółu problemów wiążących się z tego rodzaju decyzjami wyróżniają się zwłaszcza zagadnienia formy, podstaw wydawania tych orzeczeń, podmiotów uprawnionych do ich wydawania, procesowej drogi wydawania takich postanowień, środków procesowej kontroli, a także procesowych konsekwencji.

W ramach artykułu nie sposób wszechstronnie wyjaśnić wszystkich tych problemów. Stąd też, rozważania niniejsze koncentrować się będą wyłącznie na jednym problemie, a mianowicie — procesowych konsekwencjach postanowień kończących postępowanie sądowe przed rozprawą główną. Z procesowego punktu widzenia jest to problem bardzo istotny. Odpowiedź na pytanie czy interesujące nas postanowienie kończy postępowanie w sprawie, czy też zamyka drogę do wydania wyroku, wywołuje w konkretnej sprawie ściśle określone skutki. Rzutuje tym samym na gwarancje procesowe osób, co do których postanowienie takie się odnosi. Zważywszy nadto, że w praktyce organów procesów pojęcia: „postanowienie kończące postępowanie w sprawie” i „postanowienie zamykające drogę do wydania wyroku” bywają interpretowane różnie, często błędnie. Zajęcie się tą kwestią w sposób analityczny wydaje się być tym bardziej uzasadnione.

Odnośnie do wspomnianych pojęć autor przyjmuje, iż postanowieniem zamykającym drogę do wydania wyroku jest takie postanowienie, które kończy dane postępowanie, chociaż wyrok można uzyskać w nowym, prawidłowo wszczętym postępowaniu lub przed sądem właściwym z zaznaczeniem, że postanowienia te zamykają drogę do wydania wyroku przed danym sądem¹. Natomiast postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie jest takie postanowienie, które kończy postępowanie zasadnicze, a więc główny nurt, którego przedmiotem jest kwestia odpowiedzial-

¹ S. Kalinowski, M. Siewierski, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, wyd. 2, Warszawa 1966, s. 529.

ności za popełniony czyn przestępny² w tym rozumieniu, iż prawnie wyłącza możliwość dalszego zwykłego toku instancyjnego.

Zaznaczyć należy, że postanowieniami kończącymi postępowanie sądowe przed rozprawą główną są te postanowienia, które w fazie przygotowania do rozprawy głównej ze względu na brak podstaw prawnych do kontynuowania procesu bądź potrzebę zwrotu sprawy w celu usunięcia istotnych braków postępowania przygotowawczego lub niecelowość kierowania sprawy na rozprawę główną wyłączają możliwość dalszego prowadzenia postępowania przed określonym sądem, nie eliminując jednak ewentualnego późniejszego, zwykłego toku instancyjnego bądź jakiegokolwiek postępowania w ogóle³. Tak więc treścią artykułu będą procesowe konsekwencje postanowień o umorzeniu postępowania karnego (art. 299 § 1 pkt 1 i 4 k.p.k.), postanowień o zwrocie sprawy w celu usunięcia istotnych braków postępowania przygotowawczego (art. 299 § 1 pkt 2 k.p.k.), postanowień o niewłaściwości sądu (art. 299 § 1 pkt 3 k.p.k.) oraz postanowień o warunkowym umorzeniu postępowania karnego (art. 299 § 1 pkt 5 k.p.k.).

2. Jednym z rodzajów postanowień kończących postępowanie sądowe przed rozprawą główną są postanowienia o umorzeniu postępowania karnego (art. 299 § 1 pkt 1 i 4 k.p.k.). Postanowienia te kończą dane postępowanie i powodują, że w postępowaniu tym do wyroku dojść nie może. Są one zatem rozstrzygnięciami procesowymi zamykającymi drogę do wydania wyroku. Podkreślić jednak należy, że postanowienia te nie zamykają drogi do wydania wyroku w innym postępowaniu (nowym, prawidłowo wszczętym), oczywiście pod warunkiem, że przyczyną umorzenia nie były negatywne (ujemne) przesłanki procesowe takie, jak: abolicja, nieprzestępność czynu zarzuconego, znikomy stopień społecznego niebezpieczeństwa czynu, śmierć oskarżonego, wyłączenie jurysdykcji polskiej, start sprawy osądzonej, zawisłość postępowania, darowanie kary, itp.⁴ W przypadku bowiem tego rodzaju przeszkód procesowych, dalsze postępowanie przeciwko określonej osobie

² Wynika to z przeprowadzonej na gruncie języka prawnego kodeksu postępowania karnego analizy zwrotu „sprawa”. W języku tym bowiem tylko zwrot „sprawa” bądź jego równoznaczniki: „w sprawie”, „w sprawie o przestępstwo” zawsze jednoznacznie oznaczają postępowanie zasadnicze, a więc główny nurt, którego przedmiotem jest kwestia odpowiedzialności prawnej za popełniony czyn przestępny. Z. Doda, *Rewizja nadzwyczajna w polskim procesie karnym*, Warszawa 1972, s. 126, 127.

³ I. Adamczak, *Postanowienia kończące postępowanie sądowe przed rozprawą główną*, NP 1981, nr 4, s. 48.

⁴ M. Cieślak tego rodzaju przesłanki zalicza do grupy tzw. przesłanek bezwzględnych (absolutnych), które — jego zdaniem — warunkują dopuszczalność postępowania przeciwko określonej osobie o określony czyn w każdym układzie procesowym. M. Cieślak, *Polska procedura karna. Podstawowe założenia teoretyczne*. Warszawa 1971, s. 409.

o określony czyn w żadnym innym układzie procesowym nie jest dopuszczalne. Tak więc, jeżeli powodem wydania określonego postanowienia o umorzeniu postępowania karnego będą wspomniane negatywne (ujemne) przesłanki procesowe, okaże się, że postanowienie to zamknęło drogę do wydania wyroku nie tylko w tym (konkretnym) postępowaniu, ale także każdym innym, naturalnie — z wyłączeniem postępowania wdrożonego w trybie zażalenia, rewizji nadzwyczajnej lub wznowienia postępowania. Może jednak okazać się, także, czego nie można wykluczyć, że postanowienie to zamknęło nie tylko drogę postępowania zwyczajnego w ogóle, ale również drogę postępowania odwoławczego czy nadzwyczajnego. Fakt taki będzie mieć miejsce wówczas, gdy którakolwiek ze stron nie wdroży postępowania zażaleniowego, czy też nie nastąpi wszczęcie jakiegokolwiek postępowania po uprawomocnieniu się orzeczenia.

Reasumując, stwierdzić należy, że postanowienia o umorzeniu postępowania karnego mogą zamknąć drogę do wydania wyroku w danym, konkretnym postępowaniu, w każdym innym postępowaniu przeciwko tej samej osobie o ten sam czyn, z wyjątkiem postępowania zażaleniowego, nadzwyczajno-rewizyjnego i wznowionego w trybie art. 474 k.p.k., jak również w ogóle w jakimkolwiek postępowaniu.

Odnosnie do postanowień o umorzeniu postępowania karnego pozostaje do wyjaśnienia jeszcze jedna kwestia. Mianowicie, czy są one postanowieniami kończącymi postępowanie w sprawie? Przypomnieć wypada, że postanowieniami takimi są tylko te rozstrzygnięcia, które kończą postępowanie zasadnicze, a więc główny nurt postępowania, którego przedmiotem jest kwestia odpowiedzialności za popełniony czyn przestępny, w tym rozumieniu, że prawnie wyłączają możliwość dalszego zwykłego toku instancyjnego⁵. Przy tym ujęciu, postanowienia o umorzeniu postępowania karnego będą kończyły postępowanie w sprawie. Postanowienia te mogą jednak nie kończyć postępowania w sprawie w innym znaczeniu, a mianowicie, że wyłączać będą możliwość późniejszego, zwykłego toku instancyjnego w każdym innym układzie procesowym. Zdarzać się to będzie wówczas, gdy postępowanie karne umarzać będziemy z powodu takich negatywnych (ujemnych) przesłanek procesowych, jak: brak skargi uprawnionego oskarżyciela albo zezwolenia na ściąganie lub wniosku o ściąganie pochodzącego od osoby uprawnionej, niewłaściwość sądu i inne. Charakter bowiem tych przesłanek sprawia, iż warunkują one dopuszczalność postępowania tylko w określonym układzie procesowym, co nie przesądza o dopuszczalności postępowania o ten sam czyn przeciwko temu samemu oskarżonemu w innym układzie⁶.

O ile zatem, każde postanowienie o umorzeniu postępowania karnego

⁵ Por. przyjętą w punkcie pierwszym niniejszych rozważań definicję postanowień kończących postępowanie w sprawie wraz z przypiskiem nr 2.

⁶ M. Cieślak, *Polska procedura karna*, s. 409. Przesłanki te tenże autor nazywa przesłankami względnymi (relatywnymi) — por. tamże.

można zaliczyć do grupy postanowień zamykających drogę do wydania wyroku oraz do grupy postanowień kończących postępowanie w sprawie w tym rozumieniu, iż prawnie wyłącza możliwość dalszego, zwykłego toku instancyjnego, o tyle nie każde postanowienie o umorzeniu postępowania karnego kwalifikować można jako kończące postępowanie w sprawie w znaczeniu, iż prawnie wyłącza możliwość późniejszego, zwykłego toku instancyjnego w każdym innym układzie procesowym.

3. Inaczej nieco rzecz się ma, gdy chodzi o postanowienia o zwrocie sprawy w celu usunięcia istotnych braków postępowania przygotowawczego (art. 299 § 1 pkt 2 k.p.k.). Postanowienia te nie zamykają drogi do wydania wyroku w tym znaczeniu, że kończą dane postępowanie, chociaż wyrok można uzyskać w nowym, prawidłowo wszczętym postępowaniu lub przed sądem właściwym (zamykają drogę do wydania wyroku przed danym sądem). Wprawdzie nie można wykluczyć, że wskutek zwrotu sprawy do postępowania przygotowawczego prokurator „dysponujący” sprawą umorzy postępowanie⁷, jednakże wydanie postanowienia o zwrocie — samo przez się — nie oznacza, że droga postępowania prowadząca do wydania wyroku przed danym sądem została zamknięta⁸. Wydanie takiego rozstrzygnięcia oznacza, moim zdaniem, że droga do wydania wyroku została zamknięta jedynie czasowo. Trudno jest tutaj dokładnie określić, jak długo droga ta będzie zamknięta. Jedno jest pewne, „otworzy się” wówczas, gdy oskarżyciel publiczny po uzupełnieniu postępowania przygotowawczego w kierunku przez sąd wyznaczonym, złoży w sądzie w tej samej sprawie nowy akt oskarżenia albo podtrzyma poprzedni (art. 299 § 4 i 300 k.p.k.). Z tego też powodu proponowałbym wyróżnić w grupie postanowień zamykających drogę do wydania wyroku — postanowienia zamykające drogę do wydania wyroku przed danym sądem na stałe oraz postanowienia zamykające taką drogę jedynie czasowo. Tym sposobem w ostatniej grupie znalazłyby się postanowienia o zwrocie sprawy.

Warto może w tym miejscu nadmienić, iż w doktrynie polskiego procesu karnego problem, czy postanowienie o zwrocie sprawy zamyka drogę do wydania wyroku czy też nie, budził i budzi nadal liczne kontrowersje. Tak na przykład, autorzy prowadzący Dział instrukcyjno-szkoleniowy, wyjaśniając wątpliwości w praktyce sądów na łamach „Nowego Prawa”, na pytanie: „Czy przewidziane przepisem art. 305 § 2 k.p.k. postanowienia, na podstawie których sąd zwraca akta oskarżycielowi publicz-

⁷ Dopiero wtedy okaże się, że postanowienie o zwrocie sprawy faktycznie zamknęło drogę do wydania wyroku przed danym sądem, a może i nie tylko tym sądem, a każdym innym albo w ogóle. Zależne to już jest od powodu umorzenia postępowania oraz inicjatywy stron w zakresie „storpedowania” decyzji o umorzeniu.

⁸ Z. Doda, *Rewizja nadzwyczajna*, s. 122 wraz z przypiskiem nr 65 na tej samej stronie.

nemu celem uzupełnienia śledztwa, należą do rzędu zamykających drogę do wydania wyroku?" udzielili odpowiedzi przeczącej⁹. Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 14 lutego 1959 r.¹⁰ stwierdził, że postanowienie o zwrocie akt do uzupełnienia postępowania przygotowawczego, wydane w trybie art. 251 k.p.k.¹¹, zamyka drogę do wydania wyroku. H. Rajzman uważa, że „postanowieniem zamykającym drogę do wydania wyroku jest np. [...] postanowienie o zwrocie akt do uzupełnienia śledztwa, które nie kończy postępowania, ale stanowi dla jego prowadzenia trwałą przeszkodę na czas nieokreślony”¹². H. Kempisty w komentarzu¹³ do obecnego kodeksu postępowania karnego wskazuje z kolei, że postanowienie w kwestii zwrotu akt do uzupełnienia postępowania przygotowawczego nie zamyka drogi do wydania wyroku. Można chyba postawić sobie pytanie, skąd bierze się u komentatora takie stwierdzenie? Prawdopodobnie przyczyną takiego stanu rzeczy jest wskazanie ustawodawcy zawarte w treści art. 409 k.p.k., by zażalenie przysługiwało wyłącznie na postanowienia sądu zamykające drogę do wydania wyroku oraz na postanowienia co do środka zabezpieczającego, a na inne postanowienia — w wypadkach przewidzianych w ustawie. Domniemywać jedynie należy, że skoro kodeks postępowania karnego tak głosi i zażalenie na postanowienia o zwrocie sprawy do uzupełnienia postępowania przygotowawczego przewiduje w art. 299 § 4 i 344 § 3, a więc są to przypadki w ustawie wskazane, uznano widocznie, że postanowienia o zwrocie sprawy do uzupełnienia postępowania przygotowawczego nie są postanowieniami zamykającymi drogę do wydania wyroku. Gdyby interesujące nas rozstrzygnięcia były rozstrzygnięciami zamykającymi drogę do wydania wyroku, zbędnym byłoby wskazywanie w ustawie możliwości zaskarżania tego rodzaju orzeczeń. W tej sytuacji wystarczałby bowiem przepis art. 409 k.p.k. W świetle powyższego wydaje się, iż można chyba wyrazić opinię, że nie o to chodziło ustawodawcy, ale przepisy te, tj. art. art. 299 § 4 i 344 § 3 k.p.k., wprowadził ustawodawca po to, by uniknąć nieporozumień, jakie rodziły się na gruncie dawnego kodeksu postępowania karnego co do zaskarżalności postanowień o zwrocie sprawy. Obojętnie jednak jak spojry

⁹ Dział instrukcyjno-szkoleniowy, *Wyjaśnienia wątpliwości w praktyce sądów*, NP 1963, nr 6, s. 44. Art. 305 § 2 k.p.k. to przepis kodeksu postępowania karnego z 1923 r., obecnie: art. 344 § 3 odwołujący się m. in. do przepisu art. 299 § 4 k.p.k.

¹⁰ Orzeczenie SN z 14 II 1959 r. (V K 220/59), OSN GP 1959, nr 5, s. 10-11 (z uzasadnieniem).

¹¹ Chodzi o art. 251 dawnego kodeksu postępowania karnego, tj. kodeksu z 1928 r. Obecnie jest to przepis art. 299, naturalnie, w zmienionej w istotny sposób postaci.

¹² A. Wernerowa, *Kolokwium habilitacyjne dra Henryka Rajzmana (w dn. 6 VI 1960). Zażalenie w procesie karnym*, PiP 1960, nr 10, s. 664.

¹³ Por. J. Bafia, J. Bednarzak, M. Flemming, S. Kalinowski, H. Kempisty, M. Siewierski, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. M. Mazur, wyd. 2, Warszawa 1976, s. 645.

się na tę interesującą nas kwestię, oczywiście być musi, że pojęcie „postanowienie zamykające drogę do wydania wyroku” jest pojęciem wieloznacznym. Chcąc sprecyzować ów zwrot, trzeba ustalić jego znaczenie. W zależności bowiem od tego, jaką treść w procesie eksplikacji nadamy temu terminowi, pojęcie to oznaczać może: 1) zamknięcie czasowe drogi do wydania wyroku przed danym sądem (i o to właśnie tu chodzi); 2) stałe zamknięcie drogi do wydania wyroku przed danym sądem, 3) zamknięcie drogi do wydania wyroku w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, albo też 4) zamknięcie drogi procesu w ogóle, itp.

Odnosnie do kończenia postępowania w sprawie przez postanowienia o zwrocie akt w celu uzupełnienia postępowania przygotowawczego, wypada stwierdzić, że orzeczenia te nie kończą takiego postępowania (przynajmniej w tym znaczeniu, jakie temu zwrotowi, „postanowienia kończące postępowanie w sprawie”, przypisano na wstępie rozważań).

Postanowienia o zwrocie sprawy nie należą zatem do rzędu postanowień kończących postępowanie w sprawie. To, że wyłączyły one możliwość dalszego normalnego biegu postępowania sądowego w danej sprawie (faktycznie zakończyły konkretne postępowanie sądowe), okaże się dopiero w momencie umorzenia postępowania przygotowawczego przez prokuratora¹⁴. Do tej chwili traktowane być mogą jedynie jako orzeczenia, które w konkretnej sytuacji procesowej — z uwagi na istotne braki postępowania przygotowawczego i konieczność ich usunięcia — nie zezwalają na dalsze prowadzenie postępowania sądowego w danej sprawie.

4. Trzecią grupę postanowień kończących postępowanie sądowe przed rozprawą główną stanowią postanowienia o niewłaściwości sądu (miejscowej lub rzeczowej) wydawane w trybie art. 299 § 1 pkt 3 k.p.k. Decyzje te zawsze zamykają drogę do wydania wyroku przed danym sądem. Są więc postanowieniami zamykającymi drogę do wydania wyroku. Są również postanowieniami kończącymi postępowanie w sprawie przed tym sądem, albowiem oznaczają umorzenie postępowania przed sądem niewłaściwym¹⁵. Zaznaczyć jednak należy, że omawiane orzeczenia nie kończą postępowania w sprawie w tym znaczeniu, iż prawnie wyłą-

¹⁴ Zgodzić należy się z poglądem, że na pewno owa „definitywność” wyłączenia drogi sądowej przebiega wyraźniej z orzeczeń o przekazaniu sprawy organowi pozasadowemu, takiemu jak, np. kolegium do spraw wykroczeń w trybie art. 456 § 1 czy 431 k.p.k., aniżeli z orzeczeń o zwrocie sprawy w celu uzupełnienia postępowania przygotowawczego, wydawanych na zasadzie art. 299 § 1 pkt 2 czy też art. 344 § 1 k.p.k. Por. także uwagi na ten temat Z. Doda, *Rewizja nadzwyczajna*, s. 122, w szczególności przypisek nr 63 i powołaną tam przykładowo sprawę II KRn 967/57, OSPiKA 1959, poz. 221.

¹⁵ Dla przykładu por. S. Śliwiński, *Polski proces karny przed sądem powszechnym. Przebieg procesu i postępowanie wykonawcze*, Warszawa 1948, s. 108 i zamieszczony na tej stronie przypisek nr 4 czy M. Cieślak, *Polska procedura karna*, s. 418.

czają możliwość dalszego zwykłego toku instancyjnego. Po ich wydaniu możliwy jest jeszcze normalny (zwykły) bieg procesu, z zastrzeżeniem jednak — przed sądem właściwym.

W związku z tym, że decyzje o niewłaściwości sądu prawnie nie wyłączają możliwości dalszego zwykłego toku instancyjnego, należałoby zastanowić się, czy nie wyróżnić w grupie postanowień kończących postępowanie w sprawie¹⁶ rozstrzygnięć kończących takie postępowanie w ogóle (proces), przed sądem pierwszej instancji, drugiej instancji, wykonawcze, czy wreszcie — rozstrzygnięć kończących postępowanie sądowe w sprawie w znaczeniu postępowania zasadniczego (przed danym sądem, w danym trybie, w określonej fazie postępowania), itp. W trakcie wnikliwej analizy poszczególnych orzeczeń zapadających w procesie karnym okazuje się bowiem, iż w interesującym nas rzędzie decyzji mieszczą się postanowienia o różnych podstawach treściowych. Tę samą opinię odnieść można do grupy postanowień kończących postępowanie. Także w tej grupie, podobnie jak w grupie postanowień kończących postępowanie w sprawie, występują decyzje procesowe o niejednakowych podstawach treściowych. Pewne postanowienia kończące mogą dotyczyć przecież postępowań tylko w tym procesie, czy tylko w tym trybie, a nie muszą wcale kończyć określonego postępowania w ogóle, jak np. postanowienia o umorzeniu postępowania w porządku śmierci oskarżonego choć i to problematyczne, czy takie postanowienia kończą postępowanie w ogóle, gdy zważy się fakt, iż w tym wypadku ustawa dopuszcza możliwość procesów rehabilitacyjnych (art. 468 i 478 § 1 k.p.k.). Nie sposób w tym miejscu przeoczyć, że problem ten sygnalizował Ł. Schaff, stwierdzając, iż powstaje zagadnienie, czy w zakresie postanowień kończących postępowanie nie uda się wyodrębnić grup o różnych postawach treściowych¹⁷. Stąd też twierdzenie, jakoby pojęciu „postanowienia kończące postępowanie w sprawie”, jak również „postanowienia zamykające drogę do wydania wyroku” można było niezależnie od stadium i fazy postępowania, w której zapadły, przypisywać tę samą treść, uznać należy za pozbawione racji.

5. Ostatnia grupa postanowień kończących postępowanie sądowe przed rozprawą główną to postanowienia o warunkowym umorzeniu postępowania karnego (art. 299 § 1 pkt 5 k.p.k.). Postanowienia te zawsze zamykają drogę do wydania wyroku przed danym sądem, a także wyłączają możliwość prowadzenia postępowania przed każdym innym sądem. Do wyroku zatem dojść nie może. Dlatego też orzeczenia te zaliczyć wypada do grupy postanowień zamykających

¹⁶ W szerokim tego słowa znaczeniu, a nie tylko w tym znaczeniu, jakie zwrotowi temu przypisano na wstępie rozważań.

¹⁷ Por. A. Wernerowa, *Kolokwium habilitacyjne dra Henryka Rajzmana*, s. 663 - - 665, głos w dyskusji L. Schaffa — s. 664.

drogę do wydania wyroku. Postanowienia te również są rozstrzygnięciami kończącymi postępowanie w sprawie, tj. wyłączają możliwość dalszego zwykłego toku instancyjnego¹⁸. Stąd też trudno zgodzić się z poglądem, według którego orzeczenie o warunkowym umorzeniu postępowania karnego kończy postępowanie „tylko warunkowo”¹⁹ choćby dlatego, jak pisze Z. Doda, że przyjęcie takiej opinii zmusza później do uzasadniania dopuszczalności rewizji nadzwyczajnej poprzez sięganie do jej celu²⁰.

6. W podsumowaniu powyższych wywodów stwierdzić należy, że interesujące nas postanowienia kończące postępowanie sądowe przed rozprawą główną zamykają drogę do wydania wyroku, tzn. kończą dane postępowanie, chociaż wyrok można uzyskać w nowym, prawidłowo wszczętym postępowaniu lub przed sądem właściwym (zamykają drogę do wydania wyroku przed danym sądem). Postanowienia te jednak nie zamykają drogi do wydania wyroku w sposób identyczny. O ile o postanowieniach o umorzeniu postępowania karnego, niewłaściwości sądu czy warunkowym umorzeniu powiedzieć można, że zamykają one drogę do wydania wyroku przed danym sądem na stałe, o tyle o postanowieniach o zwrocie sprawy powiedzieć tego się nie da. Rozstrzygnięcia te, moim zdaniem, zamykają drogę do wydania wyroku przed danym sądem jedynie czasowo. Po ich wydaniu bowiem możliwy jest jeszcze dalszy, normalny tok postępowania przed tym samym sądem, pod warunkiem, że oskarżyciel publiczny nie umorzy postępowania przygotowawczego. Nie podejmując tej kwestii szerzej, w szczególności zagadnienia, w jaki sposób omówione wyżej rozstrzygnięcia procesowe zamykają drogę do wydania wyroku przed innym sądem, albowiem problem ten został wyjaśniony wcześniej, wypada wyrazić pogląd, że postanowienia kończące postępowanie sądowe przed rozprawą główną dają się kwalifikować jako orzeczenia zamykające drogę do wydania wyroku.

Nie wszystkie jednak postanowienia kończące postępowanie sądowe przed rozprawą główną kończą postępowanie w sprawie w znaczeniu zaproponowanym na wstępie rozważań. Stąd też, nie wszystkie przedstawione postanowienia kwalifikować można jako postanowienia kończące postępowanie w sprawie. Cechy decyzji kończących postępowanie w sprawie posiadają na pewno dwa rodzaje rozstrzygnięć, a mianowicie postanowienia o umorzeniu postępowania karnego i warunkowym umorzeniu

¹⁸ Tok ten nastąpi (albo i nie), ale dopiero wskutek podjęcia postępowania warunkowo umorzonego przez sąd (art. 484 § 1 k.p.k.). Do tego czasu postępowania sądowe w sprawie traktować należy jako zakończone. Por. także A. Marek, *Warunkowe umorzenie postępowania karnego*, Warszawa 1973, s. 78 — „Bez względu też na formę postanowienia czy wyroku orzeczenie o warunkowym umorzeniu (prawomocne) kończy proces w danej sprawie i podlega wykonaniu”.

¹⁹ Por. P. Kruszyński, *Wzruszalność prawomocnych orzeczeń o warunkowym umorzeniu postępowania*, NP 1971, nr 1, s. 65.

²⁰ Z. Doda, *Rewizja nadzwyczajna*, s. 124, przypisek nr 71.

postępowania. Nie posiadają natomiast tych cech, a więc nie są postanowieniami kończącymi postępowanie w sprawie w założonym ujęciu, postanowienia o zwrocie sprawy oskarżycielowi publicznemu w celu uzupełnienia postępowania przygotowawczego i o niewłaściwości sądu.

Z tego widać, że każde postanowienie kończące postępowanie sądowe przed rozprawą główną, które jest postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie, jest orzeczeniem zamykającym drogę do wydania wyroku, lecz nie wszystkie postanowienia zamykające drogę do wydania wyroku, będące opisanymi wyżej rozstrzygnięciami, są decyzjami kończącymi postępowanie w sprawie.

LITIGIOUS CONSEQUENCES OF RULINGS TERMINATING THE LEGAL PROCEEDINGS BEFORE THE MAIN TRIAL

Summary

The article discusses two important questions regarding the subject matter from the litigious angle, namely whether the rulings bringing the legal proceedings to an end before the main trial are barring the way to deliver a judgement or they altogether end the proceedings regarding the given case.

The author is of an opinion that the analysed rulings are barring the way to deliver a judgement i. e. they end the proceedings, still the judgement can be passed in new legal proceedings properly instituted or in the court of competent justice. The way to deliver a judgement is not barred by these decisions in an identical way. Rulings of termination, of lack of jurisdiction or of conditional quashing of criminal proceedings are finally barring the way to pass a judgement in the given court. While rulings returning the case to complete preparatory proceedings are barring that way only temporarily. The author observes that the rulings of quashing and of conditional quashing of the criminal proceeding reveal traits of decisions terminating the proceedings regarding the case in hand. The decisions end the primary proceedings in the sense that they preclude any possibility of going further through the usual channels of instances.